

Nr 12.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1948/49 under tolfte huvudtiteln, avseende anslagen under folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

Inledning.

I propositionen nr 1 har chefen för folkhushållningsdepartementet under tolfte huvudtiteln (s. 1—4 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 3 januari 1948) till en början erinrat om att — tvärt emot vad man tidigare hoppats — verksamheten inom krisförvaltningen under år 1947 på grund av ett flertal olika faktorer på väsentliga punkter utvidgats och ökats och att till följd därav betydande över-skridanden av de för krisförvaltningen för budgetåret 1947/48 anvisade anslagen måste ske. Departementschefen har vidare lämnat en översikt över krisorganisationen och förändringarna inom densamma. Beträffande anslagsbehovet för krisförvaltningen för budgetåret 1948/49 har departementschefen därefter anfört följande.

Anslagsbehovet för krisförvaltningen under budgetåret 1948/49 är ytterst vanskligt att nu bedöma. Allt är beroende av försörjningslägets utveckling såväl ute i världen som inom landet. Sannolikt måste huvudparten av nu förefintliga regleringar och restriktioner bestå åtminstone under större delen av budgetåret 1948/49, och omöjligt är icke, att importrestriktionerna framtvinga nya regleringar. I varje fall vågar jag icke räkna med att något av krisorganen skall kunna avvecklas under budgetåret 1948/49. Vid beräkningen av anslagsbehoven har till utgångspunkt tagits kostnaderna för olika ändamål, sådana de för närvarande te sig, utslagna på helt år. I de sålunda erhållna beloppen ha vidtagits de jämkningar, som nu med någorlunda säkerhet kunna förutses. Osäkerhetsmomentet i anslagsberäkningarna är synnerligen stort, och anslagen torde därför alltjämt liksom hittills i allmänhet böra ha förslagsanslags karaktär. Från folkhushållningsdepartementets sida utövas, med biträde av överrevisionen för krisförvaltningen, noggrann tillsyn över att krisförvaltningen icke erhåller större omfattning än omständigheterna kräva och att, där avvecklingsåtgärder kunna vidtagas, sådana utan oskäligt uppehåll äga rum.

Till krisförvaltningen hänföras i gällande riksstat jämväl riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap och statens reservförrådsnämnd, ehuru dessa myndigheters uppgifter i huvudsak icke äro av kristidskaraktär. Riks-

nämnden inrättades den 1 januari 1947 och har under året organiserat sin verksamhet. Förslag till slutlig organisation för riksnämnden föreligger. Reservförrådsnämnden, som enligt detta förslag skall uppgå i riksnämnden, har dock under år 1947 verkat som självständigt organ. Med hänsyn till det anförda hänföres riksnämnden icke till krisförvaltningen utan upptages under särskild rubrik.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Norup m. fl.* väckt motion (II: 181), vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa att beträffande utnyttjande av regleringar och ransoneringar för uppgifter, som inte vid kris-tidslagstiftningens genomförande ursprungligen avsågos, den största försiktighet iakttages samt att de tidigare strävandena att avveckla krisförvaltning, regleringar och ransoneringar med all kraft fullföljas.

Beträffande motiveringen för yrkandet torde få hänvisas till motionen.

Utskottet. Av den av departementschefen lämnade redogörelsen framgår, att verksamheten inom krisförvaltningen under innevarande budgetår — tvärt emot de förhoppningar, varåt departementschefen föregående år givit uttryck — på väsentliga punkter utvidgats och ökats. Detta kommer med all tydlighet till synes i de av departementschefen anförda siffrorna för å ena sidan av riksdagen för budgetåret 1947/48 beviljade anslag till avlöningar och omkostnader vid krisförvaltningen samt å andra sidan av Kungl. Maj:t för budgetåret anvisade belopp. Medan sålunda de av riksdagen beviljade anslagen utgöra 9 815 000 kronor för avlöningar och 3 246 000 kronor för omkostnader, har Kungl. Maj:t nödgats anvisa icke mindre än 16 964 000 respektive 7 497 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

För budgetåret 1948/49 har departementschefen ansett sannolikt, att huvudparten av nu förefintliga regleringar och restriktioner måste bestå, åtminstone under större delen av budgetåret, och det vore icke omöjligt, framhåller departementschefen, att importrestriktionerna komme att framtvinga nya regleringar. I vart fall har departementschefen icke vågat räkna med att något av krisorganen skulle kunna avvecklas under budgetåret 1948/49.

I anslutning till vad departementschefen anfört utgår utskottet från att tillsyn från Kungl. Maj:ts sida utövas över att krisförvaltningen icke erhåller större omfattning än omständigheterna kräva och att avvecklingsåtgärder vidtagas där så ske kan. Med tanke bland annat på de för nästa budgetår beräknade avsevärda kostnaderna för tryckning av cirkulär, kort och blanketter — för enbart livsmedelskommissionen uppgående till icke mindre än 1 030 000 kronor — finner utskottet vidare angeläget, att alla möjligheter tillvaratagas för att förenkla och förbilliga det administrativa förfarandet kring ransoneringarna och regleringarna. Utskottet vill därför uttrycka den förhoppningen, att det utredningsarbete, som enligt vad utskottet har sig bekant pågår på hithörande områden, bland annat inom

1948 års blankettkommitté, bedrivs så, att resultat därav snart kan förväntas med avseende å krisförvaltningen.

Under hänvisning till vad sålunda anförts finner utskottet motionen II: 181 icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda. Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 181 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Folkhushållningsdepartementet.

1:o) **Folkhushållningsdepartementet: Avlöningar.** Folkhushållningsdepartementet: **Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 1 och 2, s. 4—6), vilka beträffande avlöningsanslaget innebär en anslagshöjning med 20 200 kronor och beträffande omkostnadsanslaget oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för folkhushållningsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

1. Avlöning till departementschefen	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»	57 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	59 000
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	92 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	25 000

Summa kronor 260 600;

b) till *Folkhushållningsdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 260 600 kronor;

c) till *Folkhushållningsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

Krisförvaltningen.

2:o) **Statens industrikommission: Avlöningar.** Statens industrikommission: **Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 6 och 7, s. 8—11), vilka innebära anslagshöjningar med respektive 710 000 kronor och 55 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) till *Statens industrikommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 175 000 kronor;

b) till *Statens industrikommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

3:o) **Statens bränslekommission: Avlöningar. Statens bränslekommission: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 8 och 9, s. 11—14), vilka innebära anslagshöjningar med respektive 600 000 kronor och 129 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) till *Statens bränslekommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor;

b) till *Statens bränslekommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

4:o) **Statens livsmedelskommission: Avlöningar. Statens livsmedelskommission: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 10 och 11, s. 14—17), vilka innebära anslagshöjningar med respektive 310 000 kronor och 950 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) till *Statens livsmedelskommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 980 000 kronor;

b) till *Statens livsmedelskommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

5:o) **Kristidsstyrelserna m. m.: Avlöningar. Kristidsstyrelserna m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12 och 13, s. 17—19), vilka innebära anslagshöjningar med respektive 1 688 000 kronor och 286 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) till *Kristidsstyrelserna m. m.: Avlöningar* ett förslagsanslag av 5 138 000 kronor;

b) till *Kristidsstyrelserna m. m.: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 036 000 kronor.

6:o) **Bidrag till kristidsnämndernas verksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 19—21), vilket innebär en anslagsminskning med 300 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna sådan ändring i de för statsbidrag till kristidsnämndernas verksamhet gällande bestämmelserna, att bidragen skola fastställas av statens livsmedelskommission;

b) till *Bidrag till kristidsnämndernas verksamhet* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

7:o) **Statens trafikkommission: Avlöningar. Statens trafikkommission: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 15 och 16, s. 21—23), vilka innebära anslagshöjningar med respektive 357 000 kronor och 96 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) till *Statens trafikkommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 707 000 kronor;

b) till *Statens trafikkommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 181 000 kronor.

8:o) **Statens priskontrollnämnd: Avlöningar. Statens priskontrollnämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 17 och 18, s. 23 och 24), vilka innebära anslagshöjningar med respektive 670 000 kronor och 425 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) till *Statens priskontrollnämnd: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 050 000 kronor;

b) till *Statens priskontrollnämnd: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 015 000 kronor.

9:o) **Överrevisionen för krisförvaltningen: Avlöningar. Överrevisionen för krisförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 19 och 20, s. 24 och 25), vilka beträffande avlöningsanslaget innebär en anslagshöjning med 15 000 kronor och beträffande omkostnadsanslaget oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) till *Överrevisionen för krisförvaltningen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 115 000 kronor;

b) till *Överrevisionen för krisförvaltningen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

Diverse.

10:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 26) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 699 000 kronor.

11:o) **Kontroll å standardisering av mjölk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 26 och 27), vilket innebär en anslagsminskning med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kontroll å standardisering av mjölk* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 kronor.

12:o) **Bidrag till hemmens forskningsinstitut.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 27—29), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

13:o) **Åtgärder till främjande av tillverkningen av tegelrör.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 29—34), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Åtgärder till främjande av tillverkningen av tegelrör* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

14:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 35), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

15:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 35), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 800 kronor.

Uppskjutna frågor.

16:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 3: Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar;
punkten 4: Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader;

punkten 5: Omkostnader för statlig lagerhållning; samt
punkten 25: Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved m. m.;
vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 13 april 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Lindström, Gränebo, Larsson, Bergvall, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Mannerskantz, Heiding, Gustaf Iwar Anderson och fröken Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Skoglund i Doverstorp, Svensson i Grönvik, Malmberg i Skövde, Falla, Andersson i Malmö, Mårtensson, Wallentheim, Lindholm, Hoppe, Onsjö och Petterson i Degerfors.

Reservationer:

beträffande *Inledningen*

- 1:o av herr *Mannerskantz*;
 - 2:o av herr *Onsjö*.
-